

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Мария Петрова Видолова,

Катедра „Финанси и счетоводство“, Стопански факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“, хабилитирана в научно направление 3.8. „Икономика“, специалност 05.02.05. „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. „Икономика“, специалност 05.02.05. „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ /пенсионни фондове/ за нуждите на департамент „Икономика“, факултет ДЕПО към Нов български университет, обявен в ДВ бр. 55 от 19 юли 2016 г.

Представеното становище е в изпълнение Заповед на Ректора на НБУ № 3-РК-404/20.07.2016 г., с която съм избрана за член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. „Икономика“, специалност 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ /пенсионни фондове/. В обявения конкурс е подал документи един кандидат, а именно – Иванка Данева Гайдарджиева – редовен доцент в департамент „Икономика“, факултет ДЕПО, НБУ.

Кандидатката е завършила висшето си образование в Университета за национално и световно стопанство /бивш ВИИ „К. Маркс“, гр. София, специалност „Икономика и организация на вътрешната търговия“. През 1982 г. придобива научната степен „доктор по икономика“. От 2009 г. придобива научното звание доцент по шифър 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка /социално дело“. Има редица специализации по риск мениджмънт, международни счетоводни стандарти, оценка на активи в престижни университети и агенции, в т.ч. в Комисията по ценните книжа на САЩ, университетите Джордж Таун - Вашингтон и университета Уисконсин – САЩ, Агенцията за международно развитие, Международния институт за лидери - САЩ и др.

Кандидатката има богата професионална биография, както и дългогодишна професионална експертиза в областта на финансите на осигурителните дружества, социалното и пенсионно осигуряване, паричните и капиталови пазари и др. Работила е като началник управление в Министерство на промишлеността и Комисия по цените към МС, директор на дирекция „Приватизация и дялови участия“ в Минералбанк, директор на дирекция в Държавната агенция за осигурителен надзор към МС,

ръководител на служба „Вътрешен контрол“, както и изпълнителен директор на пенсионно осигурителна компания, член на Държавната комисия по ценните книжа на Р България и др. Към момента е член на надзорния съвет на Застрахователно акционерно дружество „Армеец“ АД.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложна дейност

Доц. д-р Иванка Данева участва в настоящия конкурс с над 25 бр. научни и научно-популярни публикации, в т.ч. 1 бр. самостоятелна монография, 5 бр. студии, 10 бр. статии и доклади и 9 бр. доклади от участия в научно-изследователски конференции.

Кандидатката е автор на научно /хабилитационно/ изследване на тема „Капиталовото осигуряване за адекватни и устойчиви пенсии“, ИК Силует, ISBN 978-619194018-018-9, София, 2016, в обем от 378 стр. В монографичния труд авторката изследва ролята на капиталовите пенсионни програми с цел постигане на адекватност и стабилност на пенсионната система, като проследява конкретни проблемни аспекти в контекста на промените в пенсионноосигурителните системи. Като научни и научно-приложни приноси на монографичния труд можем да открием:

- Монографията представлява изключителен интерес поради факта, че през последните десетилетия и по-специално в нашата страна не е правен опит да се изгради логическа рамка на теорията, свързана с анализа и обобщението на ключови методологически проблеми, касаещи адекватността на пенсионната система и адаптирането ѝ към промените в пазарната среда. При разглеждане същността на проблема, авторката изследва теоретичните въпроси на адекватността на пенсионните системи, направленията на пенсионните механизми и подходите и индикаторите за оценка адекватността на пенсиите. Специално внимание се отделя на проблема за капиталовото пенсионно осигуряване в структурата на детерминантите на пенсионния доход в релация с развитието на бизнес цикъла и други колебания с цикличен характер.

- На базата на научната интерпретация на понятията пенсионна схема, пенсионен продукт и пенсионна услуга авторката изследва капиталовите пенсионни програми и ги извежда като детерминанта в системата на пенсионните доходи.

- Специално внимание е отделено на риска при управлението и финансовото посредничество на капиталовите пенсионни фондове, като се разграничават видовете пенсионен риск. На базата на обобщение на емпиричния опит по отношение оценката и управлението на различните видове риск се посочват възможности за неговото ограничаване. Авторката задълбочено изследва операционните рискове в капиталовото пенсионно осигуряване, като извежда тяхната специфика и източници на проявление, въз основа на което са дадени препоръки за тяхното квантифициране.

- Изследвана е динамиката и са проследени тенденции в развитието на капиталовите пенсионни програми в страните от ОИСР и България за периода 2001-2015 г. Извършен е задълбочен анализ на показателите, свързани с разпределението на

активите и инвестиционното поведение на пенсионните фондове в България за периода на тяхното функциониране.

Определен интерес от представените във връзка конкурса трудове представлява разработената регулаторна перспектива на гаранциите в капиталовото осигуряване, както и формулираните предложения за въздействие от страна на държавата върху капиталовите пенсионни фондове.

- Приносен характер има разработването на проблемите, свързани с конструиране на плащанията от капиталовите пенсионни схеми в контекста на систематичните рискове, които се генерират.
- Важно значение за специализираната аудитория има представения задълбочен анализ на съществуващата регулаторна рамка, историческият преглед на пенсионната реформа, както и поднесената статистическа информация за динамиката в обема и структурата на плащанията за периода 2006-2014 г.
- В някои от представените във връзка с конкурса разработки определен интерес представлява разгледаната съвременна концепция за риск-базиран надзор върху капиталовите пенсионни програми.
- Определено практико-приложен принос има обобщаването на международния опит в практиката за гарантиране възвръщаемостта на пенсионните фондове, както и поднесенят критичен анализ на регулацията на пенсионните плащания в страните от ОИСР.

Публикации на авторката са цитирани в 22 източници, които надлежно са приложени в документите във връзка с конкурса.

Кандидатката е участвала в 4 научноизследователски проекта – „Подобряване качеството на дистанционното обучение на Центъра за дистанционно и електронно обучение към НБУ“, „Студентски практики“, „Ново работно място“ и „Ученически практики“, съфинансирани от Европейския социален фонд и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ на ЕС. Проектите по мое мнение допринасят за подобряване качеството на обучение и развитието на обучаемите.

Учебна и преподавателска дейност

Доц. д-р Ив. Данева от 1999 г. е редовен доцент в департамент „Икономика“, факултет ДЕПО към НБУ, където е и член на Факултетния и департаментния съвет. Преподавала е като редовен доцент във висшето училище по застраховане и финанси. Водените от нея дисциплини осигуряват изискуемия хорариум, като покриват широк спектър от проблемите на финансите на осигурителните дружества, системите на пенсионно осигуряване, социалното и здравно осигуряване, паричните и капиталови пазари, анализа на рисковете, корпоративните финанси и др.

Прави силно впечатление, че за периода на атестацията тя надхвърля нормата на учебна заетост. За качествата на доц. Данева като преподавател свидетелства много добрата оценка на студентите за удовлетвореност от нея курсове – 4,46 при максимална 5.

Лични впечатления

Познавам доц. Ив. Данева от много години. Свидетел съм на академичното ѝ израстване, на енергията и амбицията, която влага в работата си и желанието за обучение на студентите.

През годините доц. Данева задълбочи и разшири научните си интереси, като постигна много добри резултати по отношение извършването на приемливи количествени и качествени научни изследвания в гранични области. Последното е безспорно доказателство за академичните ѝ качества и готовност да прилага в изследванията си методики от други научни области. Всички представени публикации във връзка с конкурса доказват познаване на методиката на научните изследвания в областта, за която се кандидатства; те са основани на много добро познаване на регионални, национални и международни особености на финансовия сектор и представляват чудесна илюстрация на еволюцията в академично израстване на кандидатката. Научните публикации на доц. д-р Иванка Данева съдържат на места оригинални авторски виждания и разсъждения, което е особено ценно в избраната професионална област.

Заклучение

Доц. д-р Иванка Данева участва в конкурса за придобиване на научното звание „професор“ с достатъчна по обем и качество научна продукция. Професионалният и преподавателският опит на кандидатката и посочените научни и научно-приложни приноси отговарят на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в Нов Български Университет. Това ми дава основание убедено да подкрепя присъждането на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ /пенсионни фондове/

Проф. д-р Мария Видолова

София, 28.10.2016 г.